ТЫ ДУША БЕЛАРУСІ – БЕЛАРУСКАЯ МОВА!

Вобразная, пявучая, мілагучная, сакавітая і такая родная! Беларуская мова заўсёды славілася і славіцца сваёй прыгажосцю і непаўторнасцю. У нашым універсітэце ёсць выкладчыкі, супрацоўнікі, студэнты і ліцэісты, якія асабістым прыкладам паказваюць, што размаўляць на беларускай мове – нясорамна, чытаць беларускую літаратуру – цікава, падарожнічаць па Беларусі – пазнавальна, а шанаваць і захоўваць традыцыі – ганарова і важна.

Я папрасіла машэраўцаў адказаць на пытанні анкеты:

1. Што б вы назвалі месцам сілы беларусаў?

2. Ваша любімая беларуская цытата?

3. Назавіце 3 – 5 вашых любімых слоў на беларускай мове.

4. Як вы лічыце, з чаго можна пачаць вывучэнне беларускай мовы?

5. На вашу думку, які аб'ект матэрыяльнай ці нематэрыяльнай культурнай спадчыны Беларусі трэба ўключыць у спіс сусветнай спадчыны ЮНЕСКА? Чаму?

6. Якая ваша любімая беларуская страва?

Вольга РАДЗЮЛЬ, старшы выкладчык кафедры мовазнаўства:

1. Месца сілы – гэта месца, якое супакойвае і насычае станоўчай энергіяй. Іх у мяне шмат, але найперш – мястэчка Бакшты ў Гродзенскай вобласці. У гэтай вёсцы жыве мая бабуля, тут я заўсёды праводзіла летнія канікулы і зараз у адпачынку імкнуся прыехаць.

2. Вельмі падабаюцца словы паэта Пімена Панчанкі: «Без чалавечнасці не будзе вечнасці». На жаль, сучасныя рэаліі такія, што некаторыя забыліся, што такое чалавечнасць. Хочацца ўсё ж, каб людзі сталі больш спагадлівымі, міласэрнымі і неабыякавымі да лёсу іншых людзей.

3. Мае любімыя словы: водар, гасцінец, знічка, блакіт, пяшчота.

4. Галоўнае – проста пачаць і не баяцца рабіць памылкі. Кожны дзень чытаць па-беларуску, слухаць беларускія песні і па магчымасці старацца больш размаўляць на мове.

5. Па-першае, Брэсцкую крэпасць – адно са знакавых месцаў Беларусі. Яшчэ я вельмі спадзяюся на рэстаўрацыю і ўключэнне ў спіс сусветнай спадчыны ЮНЕСКА Крэўскага і Гальшанскага замкаў. Спіс магу працягваць бясконца: касцёл Святой Троіцы ў Гервятах, сядзіба Агінскіх у Залессі і інш.

6. Любімая беларуская страва – бульбяная каўбаса. Мне яе ў дзяцінстве гатавала бабуля. Да цёртай сырой бульбы яна дадавала сала, абсмажанае з цыбуляй, і крыху мукі. Гэтай сумессю запаўняла свіную кішку, абсмажвала на патэльні да залацістай скарыначкі і адпраўляла ў печ на 20 – 25 хвілін.

Віталь ПАДСТАЎЛЕНКА, дацэнт кафедры літаратуры:

1. Мне думаецца, што трапным адказам могуць служыць мудрыя словы Уладзіміра Караткевіча: «На Беларусі Бог жыве!».

2. Нядаўна мне трапілася цытата велічнага Уладзіміра Караткевіча: «Людзі нараджаюцца роўнымі перад сваім сумленнем». У гэтай думцы пра першародную, дзіцячую чысціню маецца вялікі падтэкст. Пісьменнік заклікае людзей заўжды памятаць пра маральнасць сваіх «дарослых» учынкаў.

3. Для мяне асабліва «цёплымі» ці «сонечнымі» беларускімі словамі з'яўляюцца вітаю, усмешка, вясёлка.

4. Мая парада простая: як існаванне любога чалавека пачынаецца з маленства, так і шлях да пакуль загадкавага моўнага свету ляжыць праз казкі і песні гэтай зямлі.

5. З велізарнай спадчыны Беларусі акцэнтую асаблівую ўвагу на Сафійскім саборы як сімвале нашай духоўнасці і гісторыка-культурных традыцый і Брэсцкай крэпасці як сімвале выключнай мужнасці і гераізму нашых продкаў.

6. Для мяне асаблівы смак маюць хрэстаматыйныя дранікі і камы з душамі (зразы). А ўвогуле вобраз бульбы лічыцца беларускім нацыякансалідуючым этнамаркерам.

Яна БАРЫСЕВІЧ, студэнтка 4 курса ФГіМК:

1. Асабіста для мяне месцам сілы і еднасці беларусаў з'яўляецца Нацыянальны санктуарый Маці Божай у Будславе. Маю вялікую радасць ісці ў Будслаў пілігрымам кожнае лета, дзяліцца сведчаннем сваёй веры з іншымі. Малітва перад цудатворным абразом Маці Божай Будслаўскай, безумоўна, мае вялікую моц.

2. Мне вельмі падабаецца знома (філасафема) вядомага беларускага паэта Алеся Разанава: «Усе знаходзяцца на аднолькавай адлегласці ад Бога, але на рознай да Бога». На маю думку, многія людзі ўсведамляюць тое, што існуе найвышэйшы Нехта, і для кожнага чалавека Ён свой. Але ў той жа час у сваім пазнанні, імкненні наблізіцца да Яго мы розныя.

3. Мае любімыя словы – мужнасць, сумленнасць, прыгажосць, веліч, справядлівасць.

4. Я лічу, што вывучэнне беларускай мовы варта пачаць з асабістага жадання. Бо, калі будзе жаданне, будуць і сілы, і імкненне ісці да пастаўленай мэты.

5. На маю думку, гэта адметныя беларускія святы, абрады, традыцыі. Напрыклад, такія, як хрэсны ход у вёсцы Станулі Глыбоцкага раёна.

6. Мая любімая беларуская страва – бабуліны налеснікі (наліснікі) ў печы.

Васіль БАРАНОК, дацэнт кафедры карэкцыйнай работы, старшыня Савета ветэранаў універсітэта:

1. Месцам сілы беларусаў лічу Буйніцкае поле пад Магілёвам, на якім савецкія салдаты разам з магіляўчанамі стрымлівалі націск фашысцкага войска. Іх подзвіг надае сілы і натхняе да гэтага часу.

2. «Мова – душа народа. Ёсць мова – ёсць народ. Няма мовы – няма народа». Я заўсёды заклікаю любіць і берагчы сакавітую, яскравую, родную беларускую мову. Мова – гэта найкаштоўнейшы духоўны скарб, крыніца яднання народа.

3. Гэта: «Дзень добры!», «Да пабачэння!», «Дзякуй!», «Калі ласка!», «Сябра!». Гэтыя словы я прапаную туркменскім і кітайскім студэнтам вывучыць на памяць, бо калі яны будуць дома расказваць пра Беларусь, то змогуць прывесці іх у прыклад, зрабіць добрую рэкламу нашай краіне.

4. Вывучэнне беларускай мовы трэба пачаць з вывучэння гісторыі рода чалавека, яго малой і вялікай Радзімы. З таго, што чалавеку трэба клапаціцца пра тое, як праславіць іх. І пастаянна думаць, што я ўжо зрабіў, раблю і яшчэ буду рабіць дзеля гэтага.

5. Я б прапанаваў унесці ў спіс сусветнай культурнай спадчыны помнік героям-вайскоўцам, загінуўшым падчас Айчыннай вайны 1812 года ў Віцебску.

6. У дзяцінстве матуля любіла нас частаваць тонкімі блінамі, якія мы макалі ў тук на патэльні, на якой была падсмажана свежаніна з хатнімі курынымі яйкамі. Смак я памятаю да гэтага часу.

Сяргей МІХАЙЛАЎ, старшы выкладчык кафедры сацыяльна-педагагічнай работы:

1. Сілай Беларусі, на маю думку, з'яўляюцца родная мова, духоўнасць і гісторыя. А матэрыяльным увасабленнем выступаюць мясціны і помнікі, якія адлюстроўваюць непаўторнасць і шматвяковую даўніну беларускай нацыі – Нясвіжскі палац, Мірскі замак, Сафійскі сабор.

2. Маёй улюбёнай беларускай цытатай з'яўляюцца словы паэта Алеся Разанава: «Кожны народ мае хаця б адзін геніяльны твор, і гэты твор – мова».

3. Любімымі для мяне беларускімі словамі з'яўляюцца гонар, сумленне, Айчына, мова, натхненне.

4. Варта распачынаць з чытання беларускіх кніг. Хай гэта будуць дзіцячыя казкі, прыгодніцкія творы Уладзіміра Караткевіча, вершы Максіма Багдановіча або Ніла Гілевіча.

5. Мяркую, што ў спіс маглі б быць унесены тры рэдакцыі Статута Вялікага Княства Літоўскага – першай у Еўропе і свеце Канстытуцыі старажытнай беларускай дзяржавы.

6. Я вельмі люблю звычайную беларускую таўчоную бульбу са смятанай. А з дзяцінства запомніліся бабуліны бульбяныя тонкія бліны «бульбянікі».

Караліна ВЯЛІЧКА, студэнтка 2 курса ФГіМК:

1. Месцам сілы беларусаў з'яўляецца наша ментальнасць. Беларус вельмі сціплы, але шчыры, сумленны і гасцінны.

2. Мне падабаюцца словы Уладзіміра Караткевіча: «Рабі нечаканае, рабі, як не бывае, рабі, як ня робіць ніхто і тады пераможаш».

3. Мае любімыя словы на беларускай мове звязаны са светлымі пачуццямі: каханне, пяшчота, лагода. А таксама з тым, што з'яўляецца неад'емнай часткай майго жыцця: мова, вёска.

4. У свой час я пачала вывучаць беларускую мову з кніг класікаў, а пад рукой заўсёды быў слоўнік. Сёння я б раіла спачатку акунуцца ў свет музыкі і паслухаць беларускія песні.

5. Думаю, варта ўключыць касцёл Святой Барбары ў Віцебску. Ён пабудаваны з чырвонай цэглы, спалучае неараманскі стыль і неаготыку.

6. Гэта калдуны. Гатуюць іх на аснове бульбянога цеста. Для гэтага трэба падраць бульбу на тарцы, дадаць 2 – 3 яйкі, некалькі лыжак мукі, пасаліць. Для начыння спатрэбяцца мяса, цыбуля, соль і перац. Трэба зляпіць самі аладкі і загарнуць у іх начынне. Калдуны выпякаюцца на патэльні і падаюцца са смятанай.

Мікалай ПАРХІМОВІЧ, дацэнт кафедры гісторыі і культурнай спадчыны:

1. Я лічу, што месца сілы там, дзе ты нарадзіўся. Для мяне гэта вёска Скамарошкі на мяжы Гродзенскай і Мінскай абласцей. Гэта мясцовасць, дзе бярэ пачатак Вялікае Княства Літоўскае. У дзесяці кіламетрах ад вёскі знаходзіцца Мірскі замак. Таму, лічу, невыпадкова я люблю гісторыю.

2. Гэта словы Францішка Багушэвіча: «Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!». Я ўпэўнены, што беларусы і мова – гэта адзінае цэлае, існаваць паасобку яны не могуць.

3. Маці, бацька, жонка, дачка і сын.

4. Лічу, што патрэбна спрабаваць размаўляць на беларускай мове. Па-першае, знайсці сябра-аднадумца і паставіць сабе мэту. Па-другое, кожны дзень весці размовы толькі па-беларуску. Па падручніках мову вывучыць немагчыма, а з дапамогай практыкі ўсё атрымаецца.

5. Можна, напрыклад, уключыць Ружанскі палацавы комплекс Сапегаў, Крэўскі замак.

6. Гэта пальцам пханая каўбаса, якую трэба сушыць над печкай некалькі тыдняў. А яшчэ ўспамінаецца самапечаны хлеб на кляновых лістах.

Таццяна ОБРАЗАВА, карэктар рэдакцыйна-выдавецкага аддзела:

1. Месцам сілы беларусаў, на маю думку, з'яўляюцца любоў і павага да роднай краіны і малой радзімы. Калі прыязджаю дадому ў вёску Гарадзішча Докшыцкага раёна, то мяне ахоплівае трапяткое пачуццё. Успамінаецца дзяцінства, дзе кожны чалавек быў шчаслівы.

2. Мне падабаецца цытата Уладзіміра Караткевіча: «Хто забыў сваіх продкаў – сябе губляе, хто забыў сваю мову – усё згубіў». Калі чалавек не імкнецца ведаць сваю гісторыю, культуру, мову, то пачынае знікаць як асоба.

3. Калі ласка, смачна есці, немаўлятка, дзьмухавец, удзячнасць.

4. Вывучаць беларускую мову неабходна пачынаць з усведамлення і жадання яе ведаць. Трэба размаўляць з носьбітамі мовы, глядзець тэлеперадачы і слухаць беларускамоўнае радыё. Ды купіць, напрыклад, каляндар на беларускай мове.

5. Такім аб'ектам нематэрыяльнай культуры, на маю думку, з'яўляецца беларускі ручнік і ўсе традыцыі, звычаі, святы, звязаныя з гэтым відам ткацтва.

6. Мая любімая страва, якую гатавала ў дзяцінстве бабуля, – гэта бульбянікі. Трэба было зварыць бульбу, абабраць ад шкарлупіння і падсыпаць ячменнай мукі, крыху солі. Потым у драўлянай ступе драўляным таўкачом збіць дадзеную масу. Дзесьці паўгадзіны спатрэбіцца, каб цеста стала, як пух. Потым з гэтай масы ляпілі піражкі і запякалі ў печы. Елі з мясам, супам, малаком.

Вераніка КАРАСЁВА, навучэнка 10 «Г» класа Ліцэя ВДУ:

1. Месцам сілы беларусаў, на мой погляд, з'яўляецца Полацк. Усе асноўныя вехі развіцця Беларусі звязаны з гэтым горадам. Там нарадзіліся асветніца Ефрасіння Полацкая і першадрукар Францыск Скарына.

2. «Жыву ў Беларусі і тым ганаруся». Мая Радзіма – гэта дзіўная краіна са сваім цікавым мінулым, поўным легенд і паданняў, багатай культурнай спадчынай. Беларусы – таленавітыя і працавітыя людзі, якія славяцца сваёй мужнасцю, жыццёвай мудрасцю і сілай духу, цэняць сваю зямлю і мову. Наш народ вольны, незалежны і шчыры.

3. Мае любімыя словы – наваколле, прыгажуня, Бацькаўшчына, хвілінка, каханне.

4. Вывучэнне беларускай мовы трэба пачынаць з народных забаўлянак, лічылак, калыханак. Лічу, што яны дапамагаюць адчуць прыгажосць і непаўторнасць роднай мовы.

5. У спіс сусветнай спадчыны ЮНЕСКА трэба ўключыць помнік літары «Ў», прысвечаны 22-й літары беларускага алфавіта. Ён знаходзіцца у Полацку.

6. Мая любімая беларуская страва – клёцкі, якія мы даволі часта робім усёй сям'ёй. Я люблю іх з самага дзяцінства.

Алеся МЯДЗІЛЬ.

Апытанне студэнтаў ВДУ – прадстаўнікоў розных краін – пра іх стаўленне да роднай мовы чытайце з дапамогай QR-кода на VSUonline.